

DESALNIETTEMIN

NICK DE LEU

**Laat die kluis
maar dicht**

Rappen vanuit het graf, je moet het maar kunnen. Bij leven en welzijn bracht Notorious B.I.G. – Biggie Smalls voor de *homies* – twee albums uit. Maar sinds zijn dood, bij een *drive-by shooting* in 1997, is zijn productie verdrievoudigd. Zestien dagen na zijn dood was er het al ingeblikte *Life after death*, dat twee postume nummer 1-hits in de VS opleverde. Dat deden zelfs Bowie, Cohen en Prince hem niet na. Enkele maanden later draaide P. Diddy, Smalls' producer, onuitgebrachte B.I.G.-raps tussen eigen materiaal op *No way out. Born again* (1999) werd een album met onuitgebrachte demo's, en *Duets* (2005) koppelde B.I.G.-raps aan soms absurde muzikale gasten als Korn. Daarmee was de bron wel opgedroogd, zei Diddy nadien. Dat is buiten Faith Evans gerekend. Biggies weduwe, de stem van het eerbetoon 'I'll be missing you', lost nu twee singles uit *The king and I*, waarop ze met haar gladde soulstem nieuwe refreinen bij Biggie-nummers zingt, en gasten laat rappen. Maar de twintig jaar oude stukjes Biggie klinken nog altijd spannender dan de ongeïnspireerde bijdragen van Jadakiss en Snoop Dogg.

Zelfs Bowie en Prince scoorden postuum geen twee nummer 1-hits, Biggie wel

Bovendien zet die laatste de schaar in Biggies teksten: *'Iced out, lights out, me and Cease-a-leo'* wordt gevolgd door een onbeduidende opmerking van Snoop in plaats van het originele *'getting head from a bitch that he know'*. Dat is zoals 'die van die Belg, die Nederlander en die Duitser' aankondigen, en dan het weerbericht voorlezen. Misschien verrast de rest van Evans' album nog, maar na eerder flauwe postuumpjes van Michael Jackson en Amy Winehouse vertrouwen we er niet op. En houden we ons hart vast voor de kluizen van Prince. Want Jackson, Prince en Biggie waren perfectionisten die niets uitbrachten zonder dat ze er tevreden over waren – samen met zijn dood de voornaamste reden voor Smalls' beperkte oeuvre. In de studio maakten ze er een erezaak van om meticulous het kaf van het koren te scheiden. Twintig jaar later dat kaf alsnog uitbrengen, klinkt dan ook niet als een hommage, maar als een melkmachine.

'Vlaamse fictie speelt te veel op veilig'

Volgens regisseur **TIM MIELANTS** ('Cordon', 'Code 37' en het Amerikaanse 'Legion') zit het grote verschil tussen Vlaamse en internationale reeksen niet in de budgetten, maar in de benadering. 'De scenario's zijn niet slecht, maar men durft toch zo moeilijk af te wijken van de klassieke vertelling.' (In 'De Tijd')

'Odyssee'-marathon is beproeving en beloning

12.000 verzen,

Theatermarathons zijn hip. Drie dagen *Odyssee* in de KVS voelden als een weekendje Pukkelpop, maar dan met de beste barden van België op het hoofdpodium. FILIP TIELENS

Jan Fabre stak twee jaar geleden het vuur aan de lont met zijn 24 uur durende epos *Mount Olympus*. Nu neemt Michael De Cock de fakkel over. In zijn eerste seizoen als directeur van de Brusselse KVS bracht hij afgelopen weekend de integrale *Odyssee*-saga op de planken, samen met NT Gent. De voordrachtmarathon van 25 uur is een hommage aan Homeros en dankzij de sterke acteurs een masterclass in storytelling. Maar voor moderne toeschouwers is het ook een beproeving de hele rit uit te zitten.

Calvarietocht

Hoewel ze allebei de mosterd halen bij de Griekse oudheid, kan de aanpak van Fabre en De Cock niet meer verschillen. Was *Mount Olympus* één grote viering van het vlees, een ode aan de dionysische decadentie, dan overheersen in deze *Odyssee* de ratio en de taal. Dapper zijn dan ook de 31 acteurs die zich aan deze gargantueske onderneming wagen.

Want de 12.000 verzen van vertaler Patrick Lateur mogen dan wel prachtig lezen op papier, ze uitspreken op een podium is andere koek. Ook voor de toehoorder is het vanwege de uitvoerige

beschrijvingen niet makkelijk de concentratie erbij te houden. Zonder het lexicon en de longread in de programmakrant zouden wij allang verloren zijn gelopen in Odysseus' calvarietocht richting huis.

Maar zodra je brein afgestemd is op de archaische taal en het trage tempo, wordt het alsnog een speciale ervaring. Dat komt vooral door het bataljon topacteurs. Je ziet de vertellers zichtbaar zwoegen, maar de meeste brengen het er wonderwel vanaf. Tussen Jef Hellemans in de openingszang en Tom Jansen aan het slot zit meer dan vijftig jaar verschil. Het is een geslaagde keuze van De Cock om de verteller telkens ouder te laten worden, net zoals Odysseus twintig jaar lang moest rondzwerven alvorens weer thuis te komen bij Penelope.

Catharsis

Als deze marathon de Olympische Spelen van de vertelkunst is, dan zijn Jurgen Delnaet, Frank Dierens en Bert Luppens de drie laureaten die ons het meest wisten mee te slepen. Delnaet sleurt ons richting onderwereld, waar hij met zijn rambogedrag en stem-effecten zelfs doet denken aan stand-upcomedian Alex Agnew. Frank Dierens onderbreekt zijn zang met flarden mondharmonica, een welgekomen afwisseling in

31 acteurs, 25 uur theater

Was 'Mount Olympus' van Jan Fabre één grote viering van het vlees, dan overheersen in deze 'Odyssee' de ratio en de taal

Zonder het lexicon en de longread in de programmamkrant zouden wij allang verloren gelopen zijn in Odysseus' calvarietocht

de steeds voortjakkende woordenstroom. En de vertolking van Bert Luppens is een emotioneel hoogtepunt. Met net voldoende ironie en breekbaarheid schetst hij in de voorlaatste zang de langverwachte, liefdevolle hereniging tussen Odysseus en Penelope.

Pas aan het eind, na meer dan een etmaal tirannie van testosteron, verschijnt Penelope eindelijk zelf in beeld. De danseres Lisbeth Gruwez breidt een vrouwelijk orgelpunt aan een verder zeer mannelijke marathon. In een duizelingwekkende solo tolt ze twintig minuten lang om haar as, daarbij het lange wachten van Penelope verbeeldend. Een wondermooie catharsis.

Odyssoep

Visueel valt niet zoveel te beleven in deze vertelmarathon. De eerste vier zangen spelen zich af op het voortoneel, dicht bij het publiek. Gaandeweg rollen het brandgordijn en het witte achtergronddoek omhoog, waardoor Odysseus' paleis op Ithaka begint te blinken in de zon. Met wat licht worden eenvoudige, stemmige sferen gecreëerd. Zo verschijnt een rode gloed bij de erotische zang van Tom Ternest over de verleidelijke Kirke en baadt Bruno Vanden Broeckes scène met de sirenen in een blauw licht. Over sirenes gesproken: om het publiek

Bruno Vanden Broecke als Odysseus in zang 12: een masterclass in storytelling.
© Danny Willems.

Lisbeth Gruwez, tollend om haar as.
© Danny Willems

na iedere pauze weer de zaal in te jagen, loeide er telkens een luid alarm door de wandelgangen van de KVS.

Meer dan een theateervoorstelling is deze *Odyssee* een totaalevenement, met ook een foto-expo van Nick Hannes over de Middellandse Zee en zelfs een uitgekend menu. De Odyssoep, Moussakalypso en Nausikaastaart klonken niet alleen erg grappig, ze smaakten ook verrukkelijk. En voor wie even wilde vluchten uit de 'tempel van taal', zoals De Cock de *Odyssee* noemt, was er ouzo en retsina. Of hoe Brussel afgelopen weekend een beetje minder hellhole en wat meer Hellas werd.

'Odysseus. Een zwerver komt thuis', gezien op 2, 3 en 4 februari. De voorstelling is nog te bekijken in Groningen, Rotterdam, Antwerpen en Gent. De integrale marathon speelt op 24 en 25 maart in Brussel.